

Мр Дарко МАРИНКОВИЋ,
Полицијска академија Београд

Др Љ. Стајић, мр С. Мијалковић
и С. Станаревић
"БЕЗБЕДНОСНА КУЛТУРА"

Не баш тако често пред читаоцима се нађе књига која нуди нове и оригиналне погледе и схватања проблема који су, с једне стране донекле познати научној и стручној јавности, а с друге стране недовољно научно истражени и објашњени. Управо таква књига у издању издавачке куће "Драганић" појавила се у новембру 2004. године, под називом **Безбедносна култура**, аутора др Љубомира Стајића, мр Саше Мијалковића и Светлане Станаревић. Књига је резултат теоријског истраживања феномена безбедносне културе и писана је у форми уџбеника. Намењена је првенствено студентима и ученицима научно-образовних установа из којих се превасходно регрутују будући припадници субјеката безбедности, али и њиховим активним припадницима, као и широј јавности.

Књига је писана на српском језику, једноставним стручним језиком, лаким и допадљивим стилем. Јасан и прегледан ток излагања од општег ка посебном, који садржи низ релевантних научних и стручних информација, чини је разумљивом за читаоце. Издава је у тиражу од 500 примерака, а обрађена на 211 страна. Поред уводног дела садржи шест поглавља, као и попис коришћене литературе.

У *Уводним разматрањима* дат је општи осврт на безбедносну културу као наставно-научно дисциплину у настанку, предмет и циљ ове дисциплине и њеног проучавања, однос према другим наставно-научним дисциплинама и појмовно одређење безбедносне културе, као појма синтетизованог из појмова култура и безбедност. Представљање и образложење оригиналне дефиниције безбедносне културе овом поглављу даје посебну вредност.

Прво поглавље под називом *Основни аспекти безбедносне културе* указују на сложену природу овог феномена. Наиме, реч је о појави која је заправо резултанта и продукт свести и деловања у оквиру више сфера друштвеног живота. С тим у вези, обрађени су етички, социолошки, политички, економски и научно-образовни аспекти безбедносне културе, који, према мишљењу аутора, нарочито утичу на квалитет и ниво развијености безбедносне културе у друштву.

Друго поглавље носи назив *Принципи безбедносне културе*. У њему аутори указују на неке основне смернице којих се треба придржавати у понашању и поступању субјеката безбедности и грађана у циљу постизања оптималног исхода у реализацији функције безбедности. Тако је посебна пажња посвећена принципима моралности, законитости, доследности, одговорности, непрекидности и правовремености, чије је континуирано поштовање услов неутралисања опасности по (не)заштићене друштвене вредности.

У трећем поглављу обрађени су *Опредељујући фактори безбедносне културе*. Наиме, реч је о субјектима, институцијама и писаним и неписаним обрасцима понашања који имају највећи допринос у креирању, унапређењу и развоју безбедносне културе друштва. Као посебни фактори наводе се породица, образовање, културни обрасци и национални менталитет, право и систем безбедности и међународно-правне норме и стандарди као фактори безбедносне културе.

Четврто поглавље носи назив *Безбедносна култура и друштво*. Овде су приказане специфичности, пожељни обрасци понашања, али и најчешћи негативни примери безбедносне културе у политици, функционисању корпорација, здравству, саобраћају, масовним медијима, области заштите животне средине, технологији и техничким процесима и спорту.

Пето поглавље под називом *Безбедносна култура у систему безбедности* дефинише систем безбедности, његове субјекте и описује специфичности безбедносне културе његових припадника. Пажња је најпре посвећена безбедносној култури припадника конвенционалних субјеката безбедности (полиције, војске, обавештајних служби, царине, инспекција, тужилаштва, судства и органа надлежних за извршење кривичних санкција), који вршећи редовне послове директно реализују функцију безбедности. Потом су представљени елементи безбедносне културе припадника неконвенционалних (скупштине, владе, председника и органа надлежних за иностране послове) и суплементарних субјеката безбедности (локалне заједнице и органа локалне самоуправе, јавних служби, предузећа и других организација, невладиних организација, васпитно-образовног система, цркве и грађана), првенствено с аспекта њихових активности које се тичу реализације функције безбедности, односно доприноса у креирању безбедносне културе.

Последње, шесто поглавље носи назив *Безбедносна култура и професионални кодекси*. У њему је представљена природа везе и међуутицај безбедносне културе и кодекса професионалне етике одређених субјеката безбедности (полиције, војске), односно одређених професија (васпитно-образовних радника, медијских радника, здравствених радника, адвоката).

Имајући у виду актуелност представљене проблематике, као и чињеницу да питање безбедносне културе до сада готово и није проучавано у нашој земљи и непосредном окружењу, аутори су несумњиво дали одређени теоријски и практични допринос научној спознаји ове, како индивидуалне (личне), тако и колективне (друштвене) компоненте сложеног феномена безбедности. Књига је резултат групног научног рада, а систематизација постојећих научних сазнања, као и оних до којих се дошло спроведеним истраживањима,

БЕЗБЕДНОСТ

представља солидну базу за конституисање и развој нове научне дисциплине, која ће се од наредне школске године изучавати на Факултету цивилне одбране Универзитета у Београду, у оквиру научних дисциплина безбедносне оријентације.

Издавањем ове књиге аутори никако не смеју престати са проучавањем проблематике безбедносне културе. С те стране, обавезујемо их да књигу прошире новим садржајима и поглављима, односно да постојеће садржаје оплемене и допуне. Мали број страница је свакако не чини мање вредном, имајући у виду да је реч о пионирском раду. Сигуран сам да ће као таква омогућити стицање најновијих научних сазнања из ове области, али исто тако и подстаћи и побудити нова размишљања, нове визије и моделе о месту и улози безбедносне културе у систему наука сличне оријентације, које за циљ имају безбедније, сигурније и просперитетније друштво.